

Силабус курсу
Парадигма Захід – Схід
і проблеми мультикультуралізму в літературі

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 014 Середня освіта
Освітньо-професійна програма «Українська мова і література»

Рік підготовки – 4, семестр – 1

Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна

Кількість кредитів – 2

Дні занять: середа, 14.20-15.40, п'ятниця, 15.55-17.15, ауд. 87

Консультації: понеділок, 15.55, ауд. 87

Мова викладання: українська

Керівник курсу

доктор філологічних наук, професор Лановик Мар'яна Богданівна

Контактна інформація: m-z@ukr.net

Опис дисципліни

Частиною формування сучасного фахівця-філолога є глибинне усвідомлення співвідношення мистецьких традицій Заходу і Сходу, літератур різних країн і континентів, їх впливів та взаємодій.

Мета дисципліни «Парадигма Захід – Схід і проблеми мультикультуралізму в літературі» – сформувати уявлення про площину взаємодій між національними літературними й культурними традиціями:

- розвинути здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

- розвинути здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями;

- вдосконалити здатність виконувати навчально-дослідні завдання; володіння науково-дослідними методами відповідного фахового спрямування. Формувати критичну обізнаність та інтелектуальну чесність.

- засвоєння основних знань про основні тенденції розвитку і своєрідність літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів української літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору. Розуміння основних проблем теорії літератури: література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблем поетики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні;

- розвинути здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури;

- формувати здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем.

Предмет навчальної дисципліни – національна ідентичність та рівні впливів і взаємодій, міжнаціональних контактів у літературознавстві.

Навчальний контент

Години			Теми	Результати навчання	Завдання
лекції	прак-тичні	самос-тійна робота			
4	2	4	Тема 1. Історія вивчення питання Захід – Схід. Дихотомія Захід – Схід: філософсько-світоглядні параметри	Осмищення світоглядних констант, релігійно-філософських домінант, естетичних параметрів, поведінкових моделей, культурно-естетичних поглядів та їх текстових втілень	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.
2	4	8	Тема 2. Взаємодія Заходу та Сходу в історичному розвитку	Вивчення комплексу міжнародних взаємодій і впливів упродовж історичних епох від античності до сучасності.	Питання для обговорення, презентації, аналіз текстів, теоретичні моделі.
2	4	6	Тема 3. Проблеми національного характеру і національного образу світу	Засвоєння основ літературознавчої імагології, осмищення процесів формування національного образу світу в літературі та проблем міжнародних впливів.	Питання для обговорення, аналіз програмних праць, текстів.
4	2	6	Тема 4. Східний простір в українській літературі. Проблеми національної ідентичності.	Вивчення українського досвіду на перетині культур та традицій у фольклорі, літературі та літературознавстві. Аналіз східних впливів та запозичень.	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів.
12	12	36	Всього		

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК 01.	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
ЗК 05.	Самоосвітня. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 08.	Науково-дослідницька. Здатність виконувати навчально-дослідні завдання; володіння науково-дослідними методами відповідного фахового спрямування. Критична обізнаність та інтелектуальна чесність.
ФК 03.	Літературознавча. Знання про основні тенденції розвитку і своєрідність літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів української літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору. Розуміння основних проблем теорії літератури: література та дійсність, генезис і

	функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблем поетики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.
ФК 06.	Літературознавчо-критична. Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем.
	Програмні результати навчання
ПРН 1.	Дослідницький. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати та систематизувати. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних інноваційних методів. Знати й розуміти систему мови. загальні властивості літератури як мистецтва слова. історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов. що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. Інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів. Знання основних бібліографічних покажчиків і пошукових систем, володіння прийомами бібліографічного опису різних джерел; сучасними методами і прийомами обробки інформації в галузі професійної діяльності. Мати навички участі в наукових та / або прикладних дослідженнях у галузі філології.
ПРН 2.	Комунікативний професійно-орієнтований. Застосовувати в професійній діяльності нормативні засоби мови в усному та писемному мовленні з урахуванням змістового наповнення.

Літературні джерела

- Александрова Г.А. Помежів'я (Українське порівняльне літературознавство кінця XIX – першої половини XX століття). Монографія. Київ: ВПЦ Київський університет, 2009. 415 с.
- Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. За ред. М.Зубрицької. Вид. 2-е, доповнене. Львів: Літопис, 2002. 832 с.
- Білецький О. Українська література серед інших літератур світу / Білецький О. Зібрання праць: У 5 т. Київ, 1965. Т.2. С.5-49.
- Грицик Л. Матеріали до вивчення літератур Зарубіжного Сходу. Хрестоматія: У 4-х книгах. Київ, 2001-2006.
- Захід – Схід: основні тенденції розвитку сучасного порівняльного літературознавства: антологія. Наук. проект, загальна ред. Л.Грицик. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2012. 376 с.
- Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Ред. Волков А., Бойченко О., Зварич І. та ін. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
- Літературознавча енциклопедія: У 2-х т. Автор-укладач Ковалів Ю. І. Київ: ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. 608 с.; Т. 2. 624 с.
- Літературознавчий словник-довідник. За ред. Гром'яка Р. Т., Коваліва Ю. І., Теремка В. І. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 752 с.

Міжнаціональні горизонти і компаративістичний дискурс сучасних літературознавчих студій. Монографія. За ред. Гром'яка Р.Т. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2005. 320 с.

Наливайко Д.С. Очима Заходу: Рецепція України в Західній Європі XI – XVIII с. Київ: Основи, 1998. 578 с.

Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 347 с.

Пупурс І. Схід у дзеркалі романтизму (імагологічна парадигма романтичного орієнталізму: на матеріалі західно- й східноєвропейських літератур кінця XVIII – XIX ст.): монографія. Суми: Університетська книга, 2017. 407 с.

Сайд Е. Орієнталізм. Пер. В.Шовкун. Київ: Основи, 2001. 511 с.

Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: У 5-ти т. Київ: Наукова думка, 1987-1994.

Українська література в системі літератур Європи і Америки (XIX – XX ст.) / ред. Д.Наливайко. Київ, 1997. 264 с.

Політика оцінювання

- *Політика щодо дедлайнів та перескладання.* Роботи, які здано з порушенням термінів без поважних причин, буде оцінено на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модуля відбувається за наявності поважних причин.
- *Політика щодо академічної доброчесності.* Письмові роботи викладач перевіряє на наявність плагіату і допускає до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонено (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування (наприклад, у програмі MOODLE).
- *Політика щодо відвідування.* Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проєкту) навчання може відбуватися в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Тема 1	10
Тема 2	10
Тема 3	10
Тема 4	10
Презентація	10

До силябусу додано такі матеріали:

- 1) навчально-методичний комплекс (лекційний матеріал, завдання для практичних занять, завдання для модульного контролю);
- 2) електронний навчально-методичний комплекс у системі MOODLE.